Shastri

11U/106/23 400

Question Booklet No. ....

(To be filled up by the candidate by ***blue/black ball-point pen***)

Roll No. | | | | | | | | |

Roll No.
(Write the digits in words) ....

Serial No. of Answer Sheet ....

Day and Date .... (Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only ***blue/black ball-point pen*** in the space above and on both sides of the Answer Sheet)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope.*
3. A separate Answer Sheet is given. *It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write your *Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen* in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top, and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet No. and Set No. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet No. on the Question Booklet.
7. Any changes in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfairmeans.
8. Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. *For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed.* If you *do not wish to attempt* a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit *only the OMR Answer Sheet* at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण-पृष्ठ पर दिये गये हैं।]

Total No. of Printed Pages : 10

प्रश्नों की संख्या : 100

समय : 90 मिनट] *[पूर्णांक : 300*

नोट : (i) अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3** (तीन) अंक का है। ***प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।*** प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक ***शून्य*** होगा।

(ii) यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

1. छन्दोविचारे कति गणाः सन्ति ?

(1) पञ्च (2) षट् (3) चत्वारः (4) अष्टौ

2. अवसाने कस्य गुरुः ?

(1) तगणः (2) मगणः (3) सगणः (4) नगणः

3. अधोलिखितेषु नगणः कः ?

(1) ।।। (2) ऽ ऽ ऽ (3) । । ऽ (4) ऽ।।

4. के अलङ्काराः ?

(1) रसशोभाकराः (2) शब्दशोभाकराः (3) शब्दार्थशोभाकराः (4) अर्थशोभाकराः

5. रसापकर्षकः कः ?

(1) अलङ्काराः (2) गुणः (3) रीतिः (4) दोषः

6. वाक्यं रसात्मकं काव्यम् इति कस्य लक्षणम् ?

(1) आनन्दवर्द्धनस्य (2) जगन्नाथस्य (3) विश्वनाथस्य (4) मम्मटस्य

7. मुख्यार्थवाधे तद्युक्ते कोऽर्थः प्रतीयते ?

(1) व्यङ्ग्यार्थः (2) लक्षार्थः (3) शक्यार्थः (4) तात्पर्यार्थः

8. कति काव्यरसाः ज्ञेयाः ?

(1) अष्टौ (2) नव (3) दश (4) पञ्च

9. वीररसस्य को गुणः ?
(1) माधुर्यम् (2) प्रसादः (3) वीरत्वम् (4) ओजः

10. "यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः" इत्यत्र कोऽलङ्कारः ?
(1) उत्प्रेक्षा (2) यमकः (3) उपमा (4) श्लेषः

11. पण्डितराजः कः ?
(1) जयदेवः (2) जगन्नाथः (3) विश्वनाथः (4) कालिदासः

12. कस्य काव्ये मेघः दूतभावेन कल्पितः ?
(1) माघस्य (2) भारवेः (3) कालिदासस्य (4) श्रीहर्षस्य

13. "निमज्जतीन्दुकिरणेष्विवाङ्कः" इत्यत्र कति सन्धिपदानि सन्ति ?
(1) त्रीणि (2) दे (3) पञ्च (4) चत्वारि

14. 'अथ प्रजानामधिपः प्रभाते' इत्यत्र राजार्थकः शब्द कः ?
(1) प्रजा (2) प्रभातः (3) अधिपः (4) अथ

15. शिशुपालवधस्य किं वैशिष्टयम् ?
(1) उपमा (2) त्रयोगुणाः (3) अर्थगौरवम् (4) पदलालित्यम्

16. नाटकचक्रं कस्य प्रसिद्धम् ?
(1) कालिदासस्य (2) माघस्य (3) भवभूतेः (4) भासस्य

17. 'कान्ताविरहगुरुणा' इत्यत्र कति पदानि सन्ति ?
(1) त्रीणि (2) द्वे (3) एकम् (4) चत्वारि

18. 'स्थितः पृथिव्या इव मानदण्डः' इत्यत्र कोऽलङ्कारः ?
(1) यमकम् (2) उपमा (3) रूपकम् (4) व्याजस्तुतिः

19. पञ्चसन्धयः कुत्र प्रसिद्धाः ?
(1) काव्ये (2) महाकाव्ये (3) गीतिकाव्ये (4) दृश्यकाव्ये

20. लकारस्य कस्मिन् प्रत्याहारे ग्रहणं भवति ?
(1) अण् (2) अच् (3) झल् (4) शल्

21. प्रत्याहारे केषां ग्रहणं नेष्यते ?
(1) अचाम् (2) अलाम् (3) इताम् (4) आदिवर्णानाम्

22. स्पर्शसंज्ञकाः वर्णाः के ?

(1) अचः (2) वर्गीयाः (3) अवर्गीयाः (4) हलः

23. वृद्धिसंज्ञासूत्रे तपरः कः ?

(1) अकारः (2) आकारः (3) इकारः (4) उकारः

24. 'कु' इति कथनेन के वर्णाः बुध्यन्ते ?

(1) वर्गीयाः (2) अवर्गीयाः (3) कवर्गीयाः (4) उकारभेदाः

25. "ससजुषोरु" इत्यत्र किं विधीयते ?

(1) षत्वम् (2) सत्वम् (3) विसर्गः (4) रुः

26. प्रकृतिभावशब्दस्य कोऽर्थः ?

(1) सन्ध्यभावः (2) विसर्गाभावः (3) हलाभावः (4) स्वरसन्ध्यभावः

27. अधोलिखितेषु कः एकादेशः ?

(1) यण् (2) ष्टुत्वम् (3) पूर्वरूपम् (4) विसर्गः

28. प्रदत्तेषु कुत्र प्रगृह्यसंज्ञायाः प्रयोजनम् ?

(1) अम्यश्वा (2) अश्वा अमी (3) तेऽत्र (4) अमी ईशाः

29. धनुष्टङ्कारः इत्यत्र कः सन्धिः ?

(1) गुणसन्धिः (2) ष्टुत्वसन्धिः (3) दीर्घसन्धिः (4) पररूपसन्धिः

30. कुत्र "रोरि" इति सूत्रं न प्रवर्त्तते ?

(1) हरी राजते (2) शम्भूराजते (3) मनोरथः (4) पुनारमते

31. किम् आम्रेडितम् ?

(1) द्विरुक्तम् (2) द्विरुक्तपरम् (3) द्विरुक्तपूर्वम् (4) द्विरुक्तमध्यम्

32. गवेन्द्रः इत्यत्र कः मौलिकविच्छेदः ?

(1) गवि + इन्द्रः (2) गो + इन्द्रः (3) गव + इन्द्रः (4) गवे + इन्द्रः

33. स्पर्शी पदार्थः कः ?

(1) आपः (2) अग्निः (3) आकाशम् (4) मरुत्

34. अभावः कतिविधः

(1) पञ्चविधः (2) चतुर्विधः (3) द्विविधः (4) सप्तविधः

P. T. O

35. अनुमितिप्रमा कस्य ?

(1) प्रत्यक्षस्य (2) अदृश्यस्य (3) अनुमानस्य (4) उपमानस्य

36. किं सादृश्यज्ञानाधीनम् ?

(1) तात्पर्यम् (2) अनुमितिकरणम् (3) शब्दप्रमाणम् (4) उपमितिकरणम्

37. "पर्वतो वह्निमान्, धूमात्" इत्यत्र कः साध्यः ?

(1) धूमः (2) वह्निः (3) पर्वतः (4) हेतुः

38. स्वार्थपरार्थेति भेदद्वयं कस्य ?

(1) अप्रवाक्यस्य (2) प्रत्यक्षस्य (3) आगमस्य (4) अनुमानस्य

39. इन्द्रियसन्निकर्षजन्यं पदार्थज्ञानं कीदृशम् ?

(1) परोक्षम् (2) न ज्ञानयोग्यम् (3) प्रत्यक्षम् (4) अदृश्यम्

40. पदार्थानां का संख्या: ?

(1) पञ्च (2) सप्त (3) अष्टौ (4) दश

41. कर्मपदार्थेन कः बुध्यते ?

(1) अभावः (2) द्रव्यम् (3) क्रिया (4) गुणः

42. द्विजानक्षत्रीयः मासः कः ?

(1) वैशाखः (2) माघः (3) आषाढः (4) अश्विनम्

43. सूर्यस्य कस्मिन् राशौ विषुवसंक्रमणं भवति ?

(1) कर्कटे (2) तुलायाम् (3) मेषे (4) वृषे

44. वेदस्य किं नयनम् ?

(1) व्याकरणम् (2) कल्पः (3) छन्दः (4) ज्योतिषम्

45. लग्नस्य सर्वे ग्रहाः कुत्र शुभफलदाः भवन्ति ?

(1) पञ्चमे (2) एकादशे (3) दशमे (4) चतुर्थे

46. सांख्यदर्शनस्य कः प्रवक्ता ?

(1) वात्स्यायनः (2) गौतमः (3) कपिलः (4) व्यासः

47. कः जड़पदार्थः ?

(1) गुणः (2) प्रकृतिः (3) पुरुषः (4) तन्मात्राणि

48. आगमेन सह कस्याभिसम्बन्धः ?
(1) अर्थापत्तेः (2) अनुमानस्य (3) उपमानस्य (4) शब्दस्य

49. ऋतुसंहारस्य कः कर्त्ता ?
(1) श्रीहर्षः (2) भारविः (3) कालिदासः (4) व्यासः

50. राजा दुष्यन्तः कुत्र प्रसिद्धाः ?
(1) शिशुपालवधे (2) कुमारसम्भवे (3) मेघदूते (4) अभिज्ञानशाकुन्तले

51. अस्मदि उपपदे धातोः कः पुरुषः ?
(1) प्रथमः (2) उत्तमः (3) मध्यमः (4) सर्वे

52. आदुः इत्यनेन सह कस्य योग्यता ?
(1) सर्वेषाम् (2) वयम् (3) यूयम् (4) ते

53. अधोलिखितेषु प्रथमपुरुषप्रयोगः कुत्र भवेत् ?
(1) अहम् (2) त्वाम् (3) वृक्षः (4) तस्य

54. कः विशेषसंज्ञाविनिर्मुक्तः समासः ?
(1) द्वन्द्वः (2) केवलसमासः (3) द्विगुः (4) तत्पुरुषः

55. 'जुहोति' क्रियया सह किं पदं युक्तम् ?
(1) वृक्षेण (2) अपवर्गेण (3) हविषा (4) वायुना

56. लुव्विकरणः कः ?
(1) दिवादिः (2) अदादिः (3) भ्वादिः (4) तनादिः

57. पदत्तेषु कः समासनिष्पन्नः ?
(1) गायकः (2) श्रोता (3) बन्धुता (4) कुम्भकारः

58. गम्यसे इति पदेन सह कस्य योग्यता अस्ति ?
(1) तेन (2) त्वम् (3) अहम् (4) ते

59. महिम्नः इति कस्यां विभक्तौ रूपम् ?
(1) प्रथमायाः (2) तृतीयायाः (3) पञ्चम्याः (4) सप्तमयाः

60. 'मूर्खं धिक्' इत्यत्र का विभक्तिः ?
(1) प्रथमा (2) द्वितीया (3) तृतीया (4) सम्बोधनम्

61. 'वारीणि' इत्यनेन सह का क्रिया योग्या ?
(1) स्तः (2) अस्ति (3) न सन्ति (4) नास्ति

62. शानच्प्रत्ययान्तः शब्दः कः ?

(1) महिमानः (2) यवमानः (3) वर्द्धमानः (4) प्रथिमानः

63. 'वाक्षु' इति रूपे कः शब्दः मूलः ?

(1) वाणी (2) वाच् (3) वारि (4) वासस्

64. चर्मणाम् इत्यत्र कः शब्दः ?

(1) चर्मान् (2) चर्मण् (3) चर्मणा (4) चर्मन्

65. त्वदीयमित्यत्र का प्रकृतिः ?

(1) अस्मद् (2) तत् (3) युष्मद् (4) त्वत्

66. वधादेशः कुत्र ?

(1) भू (2) खाद् (3) पठ् (4) हन्

67. गच्छन्तौ इति कुत्र रूपम् ?

(1) प्रथमायाम् (2) द्वितीयायाम् (3) चतुर्थ्याम् (4) पञ्चम्याम्

68. अधोलिखितेषु कः संख्यासञ्ज्ञकः ?

(1) मति (2) पति (3) यति (4) कति

69. 'विभेति' इति पदेन कस्य सम्बन्धः ?

(1) रामाय (2) रामात् (3) रामेण (4) रामेषु

70. 'प्रयाति' इति पदेन कस्य प्रयोगः ?

(1) ग्रामम् (2) ग्रामेण (3) हे ग्राम ! (4) ग्रामाः

71. दाराः इति पदेन सह किं पदमुपयुक्तम् ?

(1) गच्छति (2) धावति (3) पठामि (4) तिष्ठन्ति

72. 'साधवः प्रकृत्या उदाराः' इत्यत्र तृयान्तं पदं किम् ?

(1) उदाराः (2) साधवः (3) प्रकृत्या (4) सम्पूर्णवाव

73. अधः प्रदत्तेषु कः विशेषः ?

(1) सर्वः (2) धर्मः (3) पाकः (4) आचार्यः

74. अधोलिखितेषु किं न अजन्तं रूपम् ?

(1) मासः (2) त्रीणि (3) पठतः (4) वारिणी

75. अभिक्रुद्ध्यति इत्यत्र कस्य साधुत्वम् ?

(1) तम् (2) तयोः (3) तेभ्यः (4) तान्

76. नदीसंज्ञा कस्य ?

(1) भानु (2) मधु (3) लता (4) गति

77. चारुदत्तः कुत्र नायकः ?

(1) दशकुमारचरिते (2) स्वप्नवासवदत्तायाम् (3) कादम्वर्याम् (4) उत्तररामचरिते

78. नैषधं कस्य काव्यम् ?

(1) वाणस्य (2) कालिदासस्य (3) भासस्य (4) श्रीहर्षस्य

79. कुत्र करुणरसः मुख्यः ?

(1) भवभूतिकृतौ (2) कालिदासकृतौ (3) वाणकृतौ (4) शूद्रकस्य कृतौ

80. अधोनिर्दिष्टेषु किं व्याकरणप्रधानं काव्यम् ?

(1) मेघदूतम् (2) चारुदत्तम् (3) वेणीसंहारम् (4) भट्टिकाव्यम्

81. हर्षचरितं कीदृशं काव्यम् ?

(1) पद्यम् (2) चम्पूः (3) गद्यम् (4) नाटकम्

82. कस्य काव्यस्यारम्भः "कश्चित्" पदेन भवति ?

(1) शिशुपालबद्धस्य (2) मेघदूतस्य (3) लघुकाव्यस्य (4) दृश्यकाव्यस्य

83. आदेशार्थे को लकारः ?

(1) लोट् (2) लिट् (3) लङ् (4) लृङ्

84. 'गर्ग का पुत्र' किमस्य एकपदे रूपम् ?

(1) गर्गः (2) गर्गा (3) गार्ग्यः (4) गार्गिः

85. 'धर्मनिरपेक्षता भारत का मन्त्र है' इत्यस्य कोऽनुवादः ?

(1) धर्मरक्षा भारतम् (2) धर्मनिरपेक्षता भारतस्य मन्त्रः

(3) धर्मनिरपेक्षता निमित्तं भारतम् (4) धर्मनिरपेक्षता भारतगौरवम्

86. 'हिमालय से बहती हुई गंगा पवित्र है' इत्यस्य कोऽनुवादो ग्राह्यः।

(1) हिमालयेभ्यः प्रवाहिता गंगा पवित्रा (2) हिमालयस्य प्रवहन्तो गंगा पवित्रा

(3) हिमालयात् प्रवहन्ती गंगा पवित्रा (4) हिमालयतः प्रवाहितः गंगा पवित्रा

87. तौ आवां च गच्छावः इत्यत्र कः भाषानुवादो योग्यः ?

(1) वे दोनों हम दोनों जायेंगे (2) वे हम दोनों साथ साथ जायेंगे

(3) वे दोनों और हम दोनों जा रहे हैं (4) वे और हम गये थे

88. 'काव्यात्मा ध्वनिः' इति मतं कस्य ?
(1) मम्मटस्य (2) आनन्दवर्द्धनस्य (3) विश्वनाथस्य (4) जगन्नाथस्य

89. काव्यस्य किं न प्रयोजनम् ?
(1) धनम् (2) यशः (3) व्यवहारः (4) अशिवम्

90. कस्य काव्यस्य हिमालयवर्णनं प्रथमतः ?
(1) रघुवंशस्य (2) किरातार्जुनीयस्य (3) कुमारसम्भवस्य (4) नैषधस्य

91. रघुवंशे कस्य वर्णनं नास्ति ?
(1) पार्वत्याः (2) दिलीपस्य (3) रामस्य (4) अजस्य

92. 'नाधमे लब्धकामा' इत्यत्र समासहीनं पदं किम् ?
(1) अधमे (2) लब्धकामाः (3) नाधमे (4) न

93. "तर्वरिः" इत्यस्य को विच्छेदः ?
(1) तरोः + ररि (2) तरो + उररिः (3) तरु + अरिः (4) तर्व + अरिः

94. कति लकाराः सन्ति ?
(1) अष्टादश (2) दश (3) पञ्चदशं (4) विंशतिः

95. श्नमिति कस्य विकरणः ?
(1) भ्वादेः (2) अदादेः (3) दिवादेः (4) रुधादेः

96. 'भक्त भगवान् को विश्वास करता है' इत्यस्य संस्कृतं किम् ?
(1) भक्तः भगवते विश्वासं करोति (2) भक्तः भगवति विश्वसिति
(3) भक्तः भगवान् विश्वसिति (4) भगवान् भक्ताय विश्वसिति

97. कस्य लकारस्य प्रथमपुरुषे 'डा रौ रस्' इत्यादेशाः भवन्ति ?
(1) लङः (2) लिटः (3) लृटः (4) लुटः

98. कति विध्यादयोऽर्थाः ?
(1) पञ्च (2) षट् (3) चत्वारः (4) सप्त

99. लिङ्निमित्ते क्रियातिपत्तौ कः लकारः ?
(1) लोट् (2) लिट् (3) लिङ् (4) लृङ्

100. को लकारः छन्दसि प्रसिद्धः ?
(1) लिट् (2) लोट् (3) लेट् (4) लङ्

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण-पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल ***नीली/काली बाल-प्वाइंट पेन*** से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख ले कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद है और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में ***लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त,*** लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। ***इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।***
4. अपना ***अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से*** निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. ***उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।***
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्न-पुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्न-पुस्तिका पर अनुक्रमांक संख्या और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। ***प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिये आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।***
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिये केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ***ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है।*** यदि आप किसी प्रश्न का ***उत्तर नहीं देना चाहते हैं,*** तो सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिये इस पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा अंतिम खाली पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त ***केवल ओ० एम० आर० उत्तर-पत्र*** ही परीक्षा भवन में जमा करें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की भागी होगा/होगी।